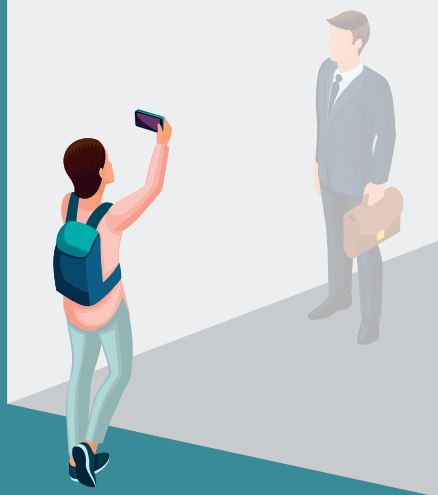


Jan Fridthjof Bernt
og
Olav Haugen Moen



Offentleglova

med kommentarer

2. utgave



FAGBOKFORLAGET

Jan Fridthjof Bernt
og
Olav Haugen Moen

Offentleglova

med kommentarer

2. utgave



FAGBOKFORLAGET

FORORD

Da Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (Offentleglova) trådte i kraft 1. januar 2009, var det ment som en foreløpig sluttstrek for en mangeårig diskusjon om behovet for en reform av reglene om allmennhetens innsyn i forvaltningens saksdokumenter etter Offentlighetsloven av 1970. Offentlighetsprinsippet angår så å si selve grunnfjellet til et levende demokrati – muligheten for en løpende kritisk kontroll med hvordan folkevalgte og offentlige tjenestemenn forvalter de fullmakter vi som borgere har gitt dem, i form av makt og myndighet og ved rådighet over våre felles ressurser.

Forfatterne i første utgaven av boken du nå holder i hånden, Jan Fridthjof Bernt og Harald Hove, hadde da vært aktive deltakere i denne diskusjonen i mer enn en mannsalder. Hove var en aktiv og profilert pådriver for større åpenhet i offentlig forvaltning i sine verv som stortingsrepresentant, politisk rådgiver, og til slutt som leder av Offentlighetslovutvalget, som utarbeidet utkastet som den nye loven er bygget på. I første utgave av denne boken ga han et historisk tilbakeblikk og kommenterte utviklingen av debatten og den rettslige regulering av disse spørsmålene.

Ved Hoves død i 2017 mistet vi en viktig stemme i den rettslige og politiske debatt om disse spørsmålene. Vi tilegner denne boken hans minne, i respekt for hans faglige innsats, og i takknemlighet fra Bernt for et mangeårig verdifullt vennskap og samarbeid.

Denne nye kommentarutgaven er en omfattende revisjon og oppdatering med utgangspunkt i et samarbeid mellom Bernt og Moen i Norsk Lovkommentar. Den som venter å finne en enkel og lett håndterbar bruksanvisning om innsynsrett i offentlige dokumenter, vil nok stadig bli skuffet. For mange lovbestemmelser er det nærliggende å gjenta den gamle – apokryfe – innledning til en

universitetsforelesning. «Dere tror dette er enkelt, ment vent til jeg har forklart det.»

Men fremfor alt er det viktig å understreke at for mange spørsmål er det avgjort rom for saklig uenighet og forstandige alternative synspunkter. «Retten ligger foran oss, ikke bak oss.» I dette ligger at vi vil sette stor pris ikke bare på tilbakemeldinger om feil og utelatelser, men også om motforestillinger mot det vi sier på ulike punkter.

På det formelle plan er fremstillingen i boken basert på samme mal som forrige utgave:

Ved de interne henvisningene innen de enkelte paragrafer anvendes den norm som ble anbefalt av Lovstrukturutvalget i NOU 1992: 32 *Bedre struktur i lovverket*: I stedet for de alderdommelige termene «ledd» og «punktum» brukes de betegnelsene som er vanlig norsk språk: «avsnitt» og «setning». Dette er vel i ferd med å bli anerkjent som en alternativ standard, om enn ikke i departementskontorene.

Vesentlig vanskeligere har det så langt vært få aksept for at navn på individuelle lover og forskrifter er egennavn og derfor bør skrives med stor forbokstav, altså f.eks. Offentleglova og Offentlegforskrifta. For en nærmere begrunnelse for dette lille opprøret mot byråkratisk praksis viser vi til Bernt, *Universitets- og høyskoleloven av 2005 – med kommentarer* (Bergen 2006), s. 7.

I en hektisk produksjonsprosess har vi fått uvurderlig god hjelp fra forlagsredaktør Marius Gulbranson Nordby og hans kompetente medarbeidere i Fagbokforlaget.

Bergen, 1. september 2022

Jan Fridthjof Bernt
jan.f.bernt@jur.uib.no

Olav Haugen Moen
olavhm@gmail.com

INNHOOLD

FORKORTELSER PÅ LITTERATUR OG REFERANSER.....	11
KAPITTEL 1. INNLEIANDE FØRESEGNER.....	13
§ 1 <i>Formål</i>	13
§ 2 <i>Verkeområdet til lova</i>	16
KAPITTEL 2. HOVUDREGLANE OM INNSYN	43
§ 3 <i>Hovudregel</i>	43
§ 4 <i>Definisjonar</i>	46
§ 5 <i>Utsett innsyn</i>	56
§ 6 <i>Forbod mot forskjellsbehandling</i>	65
§ 7 <i>Bruk av offentleg informasjon</i>	69
§ 8 <i>Hovudregel om gratis innsyn</i>	72
§ 9 <i>Rett til å krevje innsyn i ei samstilling frå databasar</i>	79
§ 10 <i>Plikt til å føre journal. Tilgjengeleggjering av journalar og dokument på Internett</i>	83
§ 11 <i>Meirinnsyn</i>	90
§ 12 <i>Unntak for resten av dokumentet</i>	92
KAPITTEL 3. UNNTAK FRÅ INNSYNSRETTEEN	97
§ 13 <i>Opplysningar som er underlagde teieplikt</i>	97
§ 14 <i>Dokument utarbeidde for eiga saksførebuing (organinterne dokument)</i>	102
§ 15 <i>Dokument innhenta utanfrå for den interne saksførebuinga</i>	114
§ 16 <i>Innsyn i interne dokument hos kommunane og fylkeskommunane</i>	129
§ 17 <i>Unntak for visse dokument som gjeld Det Kongelege Hoff</i>	156
§ 18 <i>Unntak for rettsaksdokument</i>	158
§ 19 <i>Unntak for dokument som blir utveksla under konsultasjonar med Sametinget m.m.</i>	161
§ 20 <i>Unntak av omsyn til Noregs utanrikspolitiske interesser</i>	163

§ 21 Unntak av omsyn til nasjonale forsvars- og tryggingsinteresser	171
§ 22 Unntak i visse budsjettsaker	172
§ 23 Unntak av omsyn til det offentlege sin forhandlingsposisjon m.m.....	175
§ 24 Unntak for kontroll- og reguleringstiltak, dokument om lovbrøt og opplysningar som kan lette gjennomføringa av lovbrøt m.m.....	185
§ 25 Unntak for tilsetjingssaker, lønnsoppgåver m.m.....	192
§ 26 Unntak for eksamensdokument, forskingsopplysningar og fødselsnummer m.m.	202
§ 27 Forskriftsheimel.....	211
KAPITTEL 4. SAKSBEHANDLING OG KLAGE.....	215
§ 28 Innsynskravet.....	215
§ 29 Kva organ skal avgjere innsynskravet mv.	217
§ 30 Korleis organet skal gi innsyn og gjere dokument tilgjengelege	220
§ 31 Avslag og grunningiving	226
§ 32 Klage	227
KAPITTEL 5. SLUTTFØRESEGNER	235
§ 33 Iverksetjing og overgangsreglar	235
§ 34 Endringar i andre lover	236
STIKKORDREGISTER	237

FORKORTELSER PÅ LITTERATUR OG REFERANSER

Lover og forskrifter

Aksjeloven	LOV-1997-06-13-44 om aksjeselskaper
Allmennaksjeloven	LOV-1997-06-13-45 om allmennaksjeselskaper
Arkivlova	LOV-1992-12-04-126 om arkiv
Arkivforskrifta	FOR-2017-12-15-2105 om offentlege arkiv
Forvaltningsloven – Fvl.	LOV-1967-02-10 om behandlingsmåten i forvaltningssaker
Forvaltningslovforskriften	FOR-2006-12-15-1456 Forskrift til forvaltningsloven
Grunnloven – Grl.	L17.05.1814 Kongeriket Norges Grunnlov (bokmålsversjonen)
IKS-loven	LOV-1997-06-13-45 om interkommunale selskaper
Offentlegforskrifta	FOR-2008-10-17-1119 Forskrift til offentleglova
Offentleglova – Offl.	LOV-2006-05-19-16 om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd
Offentlighetsloven 1970 – Offvl.	LOV-1970-06-19-69 om offentlighet i forvaltningen (opphevd)
Kommuneloven – Koml.	LOV-2018-06-22-83 om kommuner og fylkeskommuner

Forarbeider

Ikraftsettingsresolusjonen	FOR-2008-10-17-1118 Iverksetjing av lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd
Offentlighetslovutvalget	NOU 2003: 30 Ny offentlighetslov
Offentleglovproposisjonen	Ot.prp. nr. 102 2004–2005. Om lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd (offentleglova)
Innst. O. nr. 41 (2005–2006)	Innstilling frå Justiskomiteen om lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd (offentleglova)

Tolkingsuttalelser

JDLOV	Tolkingsuttalelser fra Justisdepartementets lovavdeling
Rettleiar til offentleglova	Justis- og politidepartementet. Nå Justis- og beredskapsdepartementet. Lovavdelingen. <i>Rettleiar til offentleglova</i> . G-2009-419.
SOM	Uttalelser fra Stortingets ombudsmann for forvaltningen, fra 1. juli 2021 Stortingets ombud for forvaltningen. Publisert i meldinger hvert år til Stortinget. Uttalelser – Sivilombudet

Litteratur

- Aulstad, *Innsynsrett* Johan Greger Aulstad, *Innsynsrett*, Fagbokforlaget 2018.
- Bernt og Hove, *Offentleglova* Jan Fridthjof Bernt og Harald Hove: *Offentleglova med kommentarer*, Fagbokforlaget 2009.
- Brandt mfl., *Offentlighetslova* Kristian Brandt, Jon Sverdrup Efestad, Hanne Harlem og Camilla Selman, *Offentleglova. Lovkommentar*, Universitetsforlaget 2018.
- Frihagen, *Offentlighetsloven* Arvid Frihagen, *Offentlighetsloven*. Frihagens forlag, 3. utg. 1994.
- Moen, *Forvaltningsskjønn og domstolskontroll* Olav Haugen Moen, *Forvaltningsskjønn og domstolskontroll*, Gyldendal 2019.
- Overå og Bernt, *Kommuneloven 2018* Oddvar Overå og Jan Fridthjof Bernt, *Kommuneloven 2018*, Kommuneforlaget 2019.
- Øy, *Kommentarbok til offentleglova* Nils E. Øy, *Kommentarbok til offentleglova*, Cappelen Damm Akademisk 2015.